

בעניין:

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה-עיצוב ביצוע

בפני בקשה לעיצוב ביצוע לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 7 במרץ 2023 שלא לאשר העסקת העוררת במעון " [REDACTED] .

החלטת הממונה

החלטת הממונה ניתנה, כך לפי ההחלטה, נוכח העובדה כי ביחס לעורר "קיים מידע פלילי על שמה בגין הליך פלילי המתקיים כנגדה בעבירה של תקיפה סתם – חסר ישע ע"י אחראי מתאריך 20/1/2022". כלומר, המדובר בקיומו של רישום משטירתי בתדפיס מידע פלילי לפיו קיים לעוררת תיק חקירה בחשד לעבירה כאמור.

הממונה נסמך, כך לפי סעיף 6 להחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי – בהן העבירה בגינה קיים תיק חקירה על שם העוררת, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. לשיטת הממונה, על המבקש את ההעסקה מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור.

בהתייחס לטענות שהועברו לממונה במסגרת השימוע נכתב בסעיף 6 להחלטת הממונה (ההדגשה שלי):

"בכתב תגובתך ציינת שקיימים ראיות שתומכות את גרסת מרשתך שלא ננקטה על ידה שום אלימות. אך אמירה כללית כזאת אין לא היה בה די **בכדי להפריך את הרישום הפלילי**, ולפיכך הגעתי לכלל מסקנה שלא לאשר את העסקתה של מרשתך במעון יום לפעוטות בשלב זה".

עם קבלת הבקשה לעיצוב ביצוע התבקש הממונה להגיש תגובתו לבקשה. הממונה לא עשה כן, אלא הגיש תגובתו לערר בלבד. גם בתגובה לערר, הממונה לא הוסיף מידע עובדתי ואף לא טען שקיים אצלו מידע עובדתי כלשהו לגבי העובדת עצמה או האירוע עצמו בגינו הוגשה התלונה.

דחיפות החלטה על עיצוב ביצוע.

לא למותר לציין כי המטפלות המועסקות במעונות היום הינן עובדות בשכר נמוך וללא רשת ביטחון סוציאלית אלא מינימלית. לפי הטענה, העוררת אם ל-2 פעוטות ונמצאת בהריון. פגיעה ברצף העסקתה עשויה לפגוע גם בזכויות נוספות המגיעות לעובדת שכירה בקשר להריון ולידה.

מנגד: ממועד האירוע הנטען ועד להחלטת הממונה חלפה יותר משנה; כמו כן, מהחלטת הממונה ומתגובתו לערר, עולה כי הממונה לא ביסס את החלטתו או את תגובתו לערר על מידע עובדתי ממשי המצביע שאכן הייתה תקלה בעבודתה של העוררת. לשני אלה יחד משמעויות שונות לעניינינו, ובפרט הם מצביעים כי אין נימוק מיוחד המצדיק סילוקה המידי של העוררת מהעבודה במעון.

כאמור, הממונה התבקש להגיש התייחסותו לבקשה לעיכוב ביצוע. מצופה היה מהממונה להצדיק מדוע יש דחיפות - לאחר תקופה של למעלה משנה ממועד התלונה - להפסיק במהלך שנה"ל, ובפרט כאשר העובדת בהריון, לממש את החלטתו באופן מיידי. הממונה לא עשה זאת, אלא הגיש תגובה לערר. גם שם לא התייחס לסוגיה.

טענות הערר

האירוע בגינו קיים לעוררת תיק משטרה (להלן – האירוע) והחקירה – לפי הטענה, העוררת נחקרה במשטרה בקשר עם תלונה שהוגשה כלפי התנהלות של מטפלת אחרת במעון בו עבדה במועד האירוע. במסגרת זו, גם נלקחו הסרטונים ממצלמות האבטחה במעון.

נטען כי, העוררת הוזמנה לחקירה במשטרה לפני כשנה, שם מסרה עדות והוצגו לה הסרטונים שנלקחו מהמעון. לפי הערר, הסרטונים מציגים התנהלות תקינה ורגילה של העוררת מטפלת בפעוטות, לא הוטלו על העוררת מגבלות מסוג שהוא, ומאז לא הייתה פניה נוספת אליה.

העוררת טוענת כי לא ידעה שקיים תיק על שמה, ו"בפרט לא היה לה כל מושג מה משמעות החקירה והשלכותיה ומה הפעולות שעליה לנקוט כדי להביא להסרת הרישום במידע המשטרתי כדי לא לפגוע בהמשך התקדמותה בחייה בכלל ובעבודתה המקצועית בפרט".

עברה התעסוקת של העוררת – נטען, כי העוררת מטפלת בעלת תעודה, העובדת כמטפלת החל משנת 2019, למעט תקופות של חופשת לידה. העוררת סיימה את עבודתה במעון בו אירע האירוע עם יציאתה לחופשת לידה, ולאחר מכן חזרה לעבודה בספטמבר 2022 במעון "████████".

נטען, כי העוררת מייחסת חשיבות לכל ילד בטיפול וכי מעולם לא הושמעה תלונה על עבודתה.

לערר צורף מספר הטלפון הנייד של מנהלת המעון בו עבדה העוררת בעת האירוע.

כמו כן, צורף מכתבה של הנהלת מעון "████████" מיום 26 במרץ 2023, לפיו הנהלת המעון מעריכה את עבודתה של העוררת "לרבות אופן הטיפול בפעוטות במסירות, ברגישות ובהענקת חום ואהבה", וכן כי כלפי עבודתה העוררת "לא רק שלא נתקלנו בבעיה כלשהי מסוג זה אלא ██████████ מקבלת תשבחות, מחמאות והערכות חיוביות מצד ההורים ומצד הצוות, ולא עלתה בעיה כלשהי", ומסכמת "נשמח להמשיך ולהעסיק את ██████████ ככל שלא תהיה מגבלה חוקית לעשות זאת".

טענות הממונה בתגובה

בתגובתו לערר הממונה לא התייחס כלל לטענות העוררת. לא לטענות בדבר האירוע ולא לטענות בדבר עבודתה של העוררת כמטפלת בפעוטות.

הממונה ממשיך לדבוק בטענה לפיה רישום אודות חקירה קיימת מהווה מצע עובדתי מספיק. יצוין כבר עתה, הוועדה דחתה עמדה זו במספר רב של החלטות.

הממונה כן הוסיף בסעיפים 19 ו-20 לתגובתו:

"ביום 30.4.2023 פנה המשיב לפיקוח מטעמו בכדי לקבל עוד מידע אודות המקרה.

הפיקוח פנה לפרקליטות על מנת לבדוק היכן תיק החקירה עומד והתקבלה תשובה לפיה התיק ממתין לבירור יותר מעמיק בטרם העמדה לדין."

"המשיב הרחיק לכת ופנה לפרקליטות על מנת לבדוק היכן תיק החקירה עומד והתקבלה תשובה שייתכן ותהיה העמדה לדין!"

מידע זה, שיאמר כבר עתה – אינו בהיר כלל ועיקר ואינו מפורט די הצורך, לא נתמך בתצהיר.

מעבר לכך הממונה לא טען כי נמצא אצלו מידע עובדתי על המקרה עצמו או על אודות תפקודה של העובדת. הממונה גם לא טען שהפיקוח העביר לו מידע על המעון בו עובדת העוררת היום או עבדה בעת האירוע.

הממונה חזר וטען כי פעל נכון בהתאם לפרשנותו את נוהל בדיקת רישום פלילי.

עיקרי נימוקי ההחלטה

המקרה מעלה סוגיות רחב רבות הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש, וכל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום. אאיר רק את המעט הדרוש להחלטה על עיכוב ביצוע בלבד, מבלי להעמיק.

- ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום ; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. כדי לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת, נקבע נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום (להלן – נוהל רישום פלילי).

תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מפתחת תיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדין מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מציג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, ואילו תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים" בחשד לביצוע עבירה כאמור". המשמעות היא ששיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס להחלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים.

- הממונה נסמך, כך לפי סעיף 3 בהחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. עוד עולה מסעיף 6 בהחלטת הממונה, כי על המבקש את ההעסקה, גם אם רק נפתחה נגדו חקירה, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור, כאשר לא הובהר מה יספיק לשם כך. בשולי הדברים יאמר כי דרישה זו של הממונה קשה שבעתיים במהלך חקירה שכן, ראשית, חומרי חקירה כגון צילומי האבטחה אמורים להיות בידי המשטרה ולא בידי העוררת (בוודאי אם מדובר בסייעת ולא בבעלות הגן), ושנית – החשוד מנוע מפעולות שונות מחשש לשיבוש הליכי חקירה.

- בסמוך לפתיחת תיק החקירה נחקרה העוררת במשטרה; המשטרה גם בחנה את החומרים שנלקחו ממצלמות האבטחה, ולפי הטענה – המשטרה לא הטילה ולא ביקשה להטיל מגבלות על העוררת, ובפרט לא הוטלה מגבלה בקשר לעבודתה במעון. לטענה זו לא התייחס הממונה.

הממונה היה רשאי להשתמש בידע אחר שעשוי להיות לו על עבודתה של העוררת, למשל בהסתמך על דוחות פיקוח או בחינה של מפקח מטעמו, אך הממונה לא עשה זאת. שוב אזכיר כי היה לממונה זמן רב לאסוף מידע, שכן ממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה עברה יותר משנה.

הנמקה, ביסוס על מידע עובדתי ובחינה ספציפית של כל מקרה הן דרישות בסיסיות שעל הרשות המינהלית לקיים במימוש סמכותה. שיחת טלפון של מישו מהפיקוח עם מישו מהפרקליטות, כאשר לא ברור בדיוק מה נאמר, שאם קיים חשד – הוא אכן ביחס לעוררת המסוימת, ועוד פרטים הדורשים ליבון, אינם מניחה את הדעת כי נערך בירור עובדתי שלם ככל הניתן. שוב, מידע כזה צריך להיות מוגש בתצהיר.

- הממונה גם לא התייחס לטענות העוררת אלא באמירה כללית, לפיה הממונה לא השתכנע כי קיימת "הצדקה מיוחדת" לאשר את העוררת.

החלטה

1. נוכח כל האמור ובהתאם לסמכותי בהתאם לחוק הפיקוח ולחוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק בתי דין מנהליים), אני מורה על עיכוב ביצוע להחלטת הממונה עד ליום 15 באוגוסט 2023, כך שהעוררת רשאית לחזור לעבודתה באותו מעון שביקש את העסקתה.
2. למעלה מן הצורך יובהר, כי במקרה של שינוי נסיבות, ובכלל זה במידע הקיים בידי הממונה, רשאי הממונה לקבל החלטה עדכנית ולקיים הליך חדש לעוררת. במקרה כזה, יעדכן הממונה את הוועדה.
3. הצדדים יגישו לוועדה הודעות משלימות כלדקמן:

- העוררת תגיש תשובה לתגובת הממונה עד ליום 24 במאי 2023, שלא תעלה על 5 עמ'. במסגרת זאת, העוררת תעדכן אם וכיצד פעלה לסגירת התיק הקיים על שמה, ותצרף מידע עדכני המעיד על כך. כמו כן, העוררת תגיש את כל המידע בדבר האירוע והחקירה בתצהיר.

- המשיב יגיש השלמה עד ליום 8 ביוני 2023. בהשלמה תהיה התייחסות רק:

א. הממונה יענה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, האם קיים אצלו מידע עובדתי אודות המקרה בגינו קיים לעוררת תיק חקירה, וכיצד הגיע המידע אליו. אם קיים אצלו מידע כזה, הממונה יסביר באיזה אופן ניתן להציג מידע זה לועדת הערר.

הממונה יסביר מהם הנהלים להעברת מידע במקרה של חקירה – הממונה רשאי להגיש חלק זה רק לעיון הוועדה, ומבלי שיוצג לעוררת.

ב. הממונה יפרט מהו המידע שקיים אצלו או שיכול להיות קיים אצלו ולהשליך לגבי עבודתה של העוררת או לגבי התנהלות המעון שביקש את העסקתה של העוררת, למשל דוחות פיקוח וכיו"ב.

ג. הממונה יסביר האם וכיצד ערך בחינה כלשהי לעוררת ולתפקודה במעון לאחר שהתקבל רישום המידע הפלילי על שמה.

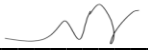
- העוררת תהיה רשאית להגיש תשובה שלא תעלה על 2 עמ' ותתייחס רק לסוגיות שאינן משפטיות עד ליום 15 ביוני 2023.

4. יעשה מאמץ להביא את התיק לדיון בפני הוועדה בסמוך לאחר הגשת הודעות העדכון.

5. בדיון בפני הוועדה, תידון שאלת פסיקת הוצאות לעוררת בגין הימים בהם לא התאפשרה עבודתה מיום הגשת הערר ועד להחלטה זו, לפי ס' 39(א) לחוק בתי דין מנהליים.

על החלטה זו ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים במועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, יום ראשון ט"ז אייר תשפ"ג, 07 מאי 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר